

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo. nefrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu št. 16.

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom posiljati
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu n. št. 190.

izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Kdo davke povikšuje?

Vémo sicer, da naši bralci z nami enako
sodijo o „Tagblattu“, namreč, da ta listič ni
vreden odgovora. Vendar bi se znal tupa tam
kdo najti, ki bi mislil: „Morda je pa vendar
kaj resnice nad Tagblattovim obrekovanjem?“
Nič se še na svetu tako neumnega trdilo ni,
da bi se ne bili našli nekateri bedaki, ki so to
verovali. To nam pričajo brezštevilni krivi
preroki, kateri so včasih gorostasne budalosti
učili, pa so jim nekateri vendar le verjeli.

Nič pa se ne more bolj krivega in bolj
neumnega trditi, kakor je to, da je narodna
stranka v kranjskem deželnem zboru velikih
davkov kriva. Ali more biti večji hudobija, ko
tako obrekovanje? Odkar sedijo narodni po-
slanci v deželnem zboru, potegujejo se na vso
moč zato, da bi se našemu ljudstvu bremena
zlažšala. Kdor se hoče prepričati, mu je kaj
lahko: treba mu je samo prečitati obravnave
deželnega zbora. Narodni poslanci, so na tanko
dokazali, da je Kranjska z davki preobložena,
ter so se pritožili na Dunaj. Da se pa na
Dunaji niso dosti ozirali na naše pritožbe, tega
smo že vajeni. Malopridno in nesramno je to-
raj „Tagblattovo“ obrekovanje.

„Turški list“ se morda ne bo hotel spo-
minjati, da so nemčurški poslanci proti de-
želnim koristim glasovali v zadevah zemljišne
odveze. Ko je dr. Bleweis zahteval za
deželo najmanj 150.000 gl. letne pod-
pore državne, rekli so nemškutarji
z vlado vred, da je to preveč! Ali si
upa „Tagblatt“ to tajiti? Na Dunaji, tam,
tam se delajo davki, mi ne moremo nič. Ravno
te dni je v državnem zboru poslanec Süß

načelnika davkarskega odseka vprašal, kaj
je z novimi davkarskimi postavami, od katerih
nekateri pričakujejo polajšanje davkov. In kaj
je liberalni baron Eichhoff na to odgovoril?
„Ne bom prevdarjal, je rekel, ali je sedanj
razburjeni čas najpripravljenši za to, da bi
se ljudem naložila nova bremena. Ker naravnost moramo reči, da ne
gre za polajšanje, ampak za nove
naklade.“ Na Dunaji, kjer glas naših po-
slancev nema nobene veljave, ampak kjer go-
spoduje nemško-liberalna stranka, tam se ljudem
nakladajo butare, katerih deželni zbori
otresti ne morejo.

Na Dunaji so naredili nove šolske postave,
ktere nalagajo deželam strašanske bremena;
šole požro največ deželnega denarja, in de-
želni zbori nimajo pravice, teh postav pre-
minjati. deželni zbor ima samo pravico, učitelje
plačevati in šole vzdrževati. Lažnjivec
vseh lažnjivcev, malopridni „Tagblatt“, ali
zamoreš to tajiti?

Ne v Ljubljani, ampak na Dunaji godile
so setiste velikanske sleparije, katerim je sledil
„krah“, ki je vso državo pahnil v veliko revo,
ustavil ves obrt, vso kupčijo in spodkopal
vse zaupanje. Nesramni „Tagblatt“, ali so pa
dunajski judje in ustavoverni „gründerji“ mar
naši ljudje, ali niso mar več ljudje tvoje stranke?
In kaj je zastran norišnice? Ali je narodna
stranka kriva, da je čedalje več norcev? Ko
je še vera kaj veljala na svetu, bilo je menj
hudodelnikov, in tudi menj norcev. Če so pa
že enkrat norci tu, kaj hočemo z njimi storiti?
Vzemimo, da norec nema premoženja, ne
staršev — in le take dežela brezplačno pre-
skrbnjuje — ali ga hočemo mar v vodo vreči,

ali živega pokopati? Mislimo, da tacega bar-
barstva bi celó „Tagblatt“ ne nasvetoval, če
je prav Turkov prijatelj. Mogoče bi bilo samo
to, da vsaka občina svoje norce sama redi;
potem bi morali posestniki pa v občinsko bla-
gajnic toliko več plačevati, kar bi menj pla-
čevali deželne doklade; nič bi tedaj ne bili
na boljem gledé plačevanja, pač bi pa bili
vkljub temu v večni nevarnosti pred norci, da
bi jim ne zažgali, ali kakšne druge škode ne na-
redili.

Kjer imajo kakšnega takega nesrečneža v
fari, ljudje sami želé in prosijo, da bi ga kam
spravili, kjer bi bil zavarovan in preskrbljen,
ter so pripravljeni raje zanj plačevati, kakor
pa v védnem strahu pred njim živeti. Dozdaj
so jih spravljali v tukajšnjo bolnišnico; ko se
je pa njih število tako pomnožilo, da v bolniš-
nici zanja ni bilo več prostora, spravili so jih
nekaj v posilno delavnico, kjer je bilo nekaj
prostorov praznih, ktere je sklenila večina de-
želnega odbora v ta namen porabiti, da bi
deželi prihranila nekaj stroškov. Do-
bro se pa spominjamo, kako je nemčur-
ska stranka takrat ropotala zoper
večino in kako se ustavljala, da bi
se norci ne spravili v posilno delav-
nico, ampak da bi se zanje poiskal
kak drug primernejši prostor. Ko bi
bili nemčurji imeli večino v deželnem zboru,
bi bili že takrat zidali novo norišnico in zanj
gotovo več potrosili, kakor je sedaj odločila
narodna večina, ker novo realnino po-
slopje priča, da se tem ljudem tuji
denar nič ne smili, in da jim nič ne
dó zavreči 300.000 do 400.000 gl., če
le morejo skazati svojo mogočnost.

Premišljevanje liberalnega novinarja.

(V Ljubljani na pr. Tagblatoveca.)

Oh, kako mi je težko! kako zelo mi tolče
srce! Ti bedasti katoličani napravljajo papežu
tako slovesnost. Koliko smo že mi ubogi libe-
ralni novinarji proti temu napisali, kako smo
že papeža očrnilili in koliko različnih laži smo
že o njem med svet poslali in kakšen je na-
sledek vseh teh domoljubnih in narodnih pri-
zadevanj? Pa ravno sedaj, ko ga je liberalni
svet tako očrnil, da smo mislili, da se že no-
beden več zanj ne zmeni, mu skazujejo slavo
in kakšno? Ko bi bila ta kaka mala reč, bi
že nič ne rekel.

Taka čast se še vendar ni skazovala naj
bolj izurjenim sleparjem, da tudi naj krasnej
gledališki pevkinji ne.

Iz vseh narodov gredo potniki v Rim za-
rad njega in sicer sedaj v 19. stoletji, to je
vendar odveč; — ko bi ne bilo toliko mav-
tarjev in liberalnih novín, bi se temu ne čudil,
ali tako — ne vem, kje se me glava drži.
Delali smo na vse kriplje proti temu, pa vse

zastonj. Samo jaz sem napisal petkrat ali celo
desetkrat ostreje in ognjeviteje članke, kakor
mi je bilo naročeno in temu nasproti moram
slišati, da tako čislajo tega od nas liberalnih
novinarjev najbolj zasramovanega papeža. Ti
darovi, ktere mu prinašajo, za te mi je naj-
bolj žal, ker glej, mi se vsak dan prilizujemo
temu ubogemu ljudstvu, da bi vlovili saj neko-
liko narodnega denarja, premišljujemo po dnevi in
po noči, premišljujemo, naj že gremo po ulicah,
naj že sedimo v kavarni ali gostilni, kako bi
se prikupili občinstvu (če bi se imeli zapisati
tudi samemu hudiču), da bi nas naročniki ne
zapustili, in vendar imamo navadno malo de-
narja. V Rim pa prinašajo k vsej tej sloves-
nosti tudi novce, darove in kdo vé, kaj še in
kako velike svote. Ko bi jih jaz imel, bi po-
pustil to malopridno rokodelstvo, ne vodil bi
več čitateljev za nos in postal bi pošten člo-
vek: vsaj še nisem tako spridenega srca, ka-
kor nekateri moji tovarši.

Vendar moram pisati sedaj tako zanič-
ljivo o tem, kateri po pravici zasluži hvalo,
ktera se mu skazuje, pa človek mora. Meni
samemu je včasih žal, da tako očitno občin-

stvu lažem, ali tako hoče vse mavtarstvo, mo-
ramo poslušati; če se hudiču zapišeš, mu mo-
raš služiti. Sedaj-le moram napisati proti pa-
pežu ali ultramontanom kak oster članek; ali
smo že toliko nalagali v naših liberalnih novi-
nah, da se bojim, da ne bi spoznalo občinstvo,
kako ga imamo za norca. — Potežil sem
to načelniku lista, — ali rekel mi je, da naj
se nikar ne bojim, ker dan danes se lahko
natisne v liberalnih novinah vsak nesmisel, če
je le proti katoličanom, papežu ali duhovnom
naperjen ali obrnjen. Čitatelji nam verjamejo
vse, kakor blazni, in zato jih imenujemo omi-
kane — svobodomiselné, ker prisežejo na vsako
našo besedo, ako le v katoliško vero zadira.
Vsaj je sedaj to moderno in in v tem obstoji
naša svobodomiselnost, da lahko zabavljamo,
kolikor se nam poljubi, krščanstvu in duhov-
stvu. Čitatelji so nam zmirom hvaležni —
verjamejo nam kakor telički, na to se lahko
zanesete — pogledjte n. pr. kadar ne vemo
nič posebnega, se pa napiše od ktere koli
kateketa ali župnika od nekod tam iz Tran-
tarije, da je odsekal svojemu kanarčku na
ljubo enemu šolarčku obe nogi pod kolenom

Narodna večina pa je delala varčno in sklenila zidati novo norišnico, ko si že ni mogla več pomagati, ter v ta namen ni odločila pol milijona gld., kakor laže obrek-ljivi „Tagblatt“, ampak 129.000 gld. Res, da je tudi to veliko za deželo, ki ni bogata, toda narodni poslanci bodo gotovo jako veseli in hvaležni, če jim kedo za čedalje večje število norcev dovolj prostorno in njihovim potrebam primerno poslopje zida ceneje.

Vsak pameten človek mora tedaj sprevi-det, kako neumno je od „Tagblatta“, da hoče narodno stranko z norišnico pobijati. Izpre-videti mora vsak, da tako obrekovanje izvira le iz hudobnosti.

Kjer je bilo le mogoče, ogibala se je na-rodna stranka stroškov, skušala je deželni bla-gajnici prihraniti vsak krajcar, ki se je le pri-hraniti dal. Da pa razkrijemo Taglattrovo taktiko ter pokažemo, kako se sam v svoje zanjke lovi, naj omenimo le to še.

„Tagblattu“ in stranki nemčurski se smi-lijo le tisti denarji, ktere dežela potrosi za lastne potrebe in za koristi kmečkega ljudstva.

Norišnica je gotovo, kakor smo že ome-nili, za deželo velika debrota, da ne bo treba posameznim občinam nadleže in skrbi imeti s svojimi norci, kjer bi ti nesrečniki, ki se pri pametnem in primernem ravnanju dostikrat ozdravijo, ne imeli ne zdravnikov, ne potrebne postrežbe. Vendar nemčurska stranka zaradi tega godrnja in črni narodno večino deželnega zbora.

Šola na Slapu je tudi za naše kmečke posestnike jako koristna, ker jim daje priliko v marsikteri reči se izuriti, da si bodo v se-danjem jako hudem času laglje kaj pridobili. Toda nemčurji našemu kmetu menda ne pri-voščijo, da bi si kaj pomagal, ter so v dežel-nem zboru godrnjali: Čemu ta potrata?

Da bi se naši kmetje pri obdelovanju in kmetovanju na marsikaj opomnili, kar bi jim bilo koristno, da bi več pridelali in laglje iz-hajali, sklenila je narodna večina nastaviti po-potnega učitelja za kmetijstvo, ki bo hodel od kraja do kraja po deželi ter ljudem razlagal umno kmetovanje, ker nimajo druge prilike se kaj učiti ali pa v take šole hoditi. Kjer so dosedaj še imeli take poduke, bili so kmetje z njimi jako zadovoljni, in kmečki poslanec Kramarič je v deželnem zboru naravnost spo-znal, kako je ljudem koristil in dopadel poduk g. Povšeta, ki je bil Dolenjsko obiskal. Pa naš kmet naj ostane zabit in neveden, si mi-

— in je dobro. Ljubim čitateljem kapajo za-rad tega precej debele solze iz oči, milujejo ubozega dečka in se grozé duhovnikom sploh, ker vsi so taki mesarji.

Že vidim, da moram nekaj pisati in zato pozivljam na pomoč tebe, plemeniti bog Mer-kur, vitez s krilatimi nogami in rokami, tebe, ki zakrivaš s svojo močjo vsako sleparijo in pomagaš vsakemu potepencu, pomagaj tudi meni! Daj mi prevarljive misli, da bi bolj onečastil papeža in katoličane, in za plačilo te bodo slavili vsi liberalni listi. Zatemni čit-eljem njih duševni pogled, da ne spoznajo, kako se mi liberalni novinarji, kot boritelji za svobodno zidarstvo, iz njih norčujemo: za-kaj če bi nas popolno spoznali, potem bi mogli mi končati svoje drago življenje. Glej, hasnila je ta prošnja — vzame v roko pero, teče ž njim po papirji in vgodni plod njegove domiš-ljije najdeš ponatisnjen v vseh liberalnih no-vinah, ktere ne morejo opustiti čenčanja, da papež drži s Turkom. (Po „Čechu.“)

slijo nemčurji, in se silno hudujejo, ker je na-rodna večina sklenila nastaviti takega popot-nega učitelja, ter v svojem volilnem oklicu nesramno vprašajo: Kaj mi takega potre-bujemo?!

Tako se tedaj nemčurjem nepotreben zdi vsak strošek, ki ima koristiti našemu kmetu, kadar pa gre za njihove koristi, ne vprašajo, kaj pa poreče deželna blagajnica?

Znano je, da so deželni vradniki že več-krat prosili za povišanje plače; pa deželni zbor je to prošnjo vedno zavrgel z ozirom na slabo denarno stanje dežele in nato, da so za svoj trud dovolj dobro plačani; spominja se gotovo še vsak, da se je nemčurski poslanec Vestenek pri tej priložnosti potegnil za uradnike, in da so se mu ti šli v Litijo zahvalit. Tačas je „Tagblatt“ strašno rentočil zoper narodno večino, ker ni hotela vradnikom plače povišati, hvalil tiste uradnike, ki so adresno nesli v Litijo, in povdarjal, kako le Vestenek in njegova stranka uradnikom dobro hoče. Se ve da, tačas je veljalo, pridobiti si uradnike, tačas se „Tagblattu“ in nemčurjem deželna kasa nič ni smilila, sedaj pa pred volitvami se liže zopet davko-plačevalcem, in upije nad norišnico, ktere se narodna stranka izogniti ni mogla, kolikor rada bi se bila tega bremena odkrižala.

Da bi naše kmečko ljudstvo še bolj zbe-gali, izdali so nemčurji poseben volilen oklic, v katerem se ponašajo, da je dežela do leta 1865, ko je nemčurska večina gospodovala, imela manj stroškov kakor sedaj. Res je; toda je li narodna večna kriva, da v deželno bol-nišnico prihaja čedalje več bolnikov, za ktere mora dežela skrbeti in da so se ti stroški po-vikšali? Ali da je čedalje več najdencev in norcev, za ktere mora dežela skrbeti? Je li narodna večna kriva, da se je deželi naložilo toliko novih poslov, da je morala povikšati število vradnikov, kateri so jo l. 1865 stali 18.700 gld. letos pa že 37.200 gl., in bi se li ne bil ta izdatek zopet povikšal, če bi bilo šlo po volji Vestenecka in nje-govih privržencev? Je li tedaj narodna večina kriva, da so se deželni stroški od 198.300 gld. povikšali na 622.300 gl., to je na trikrat toliko?

Da ljudje sprevidijo, kako sle-parska je ta trditev, opomnimo za zdaj le na Štajarsko, kjer vla-dajo nemčurji najčistejše krvi. Dežela Štajarska je do leta 1863 potrebovala 933.430 gld. Dohodkov pa je imela le 554.786 gld., tedaj ji je primanjkovalo 378.644 gld. in deželne priklade so znašale 15 odstotkov. Letos bode dežela Štajarska imela stroškov 3 milijone 917.830 gld., do-hodkov pa 2 milijona 39.341 gld. ter ji bode primanjkovalo skoraj dva mili-jona gld. in deželne priklade na vse cesar-ske redne in izvanredne davke znašajo že 38 odstotkov. Vsled liberalnega gospodarstva nem-čurske stranke štajarske so se tedaj stroški pomnožili ne za trikrat, kakor pri nas na Kranjskem, ampak za štirikrat toliko, in ravno taka bi bila pri nas, če bi se ne bila naša domača stranka na vse kriplje ustavljala liberalnim zahtevam. Ne narodna večina tedaj, ampak sedanji liberalni si-stem je kriv, da se deželam na-kladajo čedalje huja bremena, ki se bodo pa toliko časa še vedno pomnoževala, dokler se ta sistema ne odpravi in deželam ne vrne

pravica, da bodo vse deželne po-trebe oskrbovale same po svojih razmerah in potrebah, ne pa kakor se jim bode ukazovalo od nemčur-ske liberalne večine, ki je osno-vala sedanjo sistemo, da po njej gospoduje po vseh deželah.

Našim ljudem pa damo pomisliti: Če so se stroški deželni vsled liberalne siste-me v kljub vednemu upiranju na-rodne večine zbora deželnega v 12 letih pomnožili že na trikrat toliko, kako se bodo še le narastli, če nemčurski liberalci zadobé vé-čino in bodo gospodovali svoje-voljno, ne da bi se jim mogla na-rodna stranka več ustavljati!

Adresa avstrijskih škofov

Papežu Piju IX.

k petdesetletnici njegovega škofovanja.

(Dalje.)

Ko pa enega srca in enih ust vošila otročje ljubezni izrekamo, se nikakor ne moremo zdr-zati, da bi ob enem ne zadostili najprijetnejši dolžnosti vkupne hvaležnosti. Za vredno in pravično namreč spoznamo, izreči Ti z vesel-nim katoliškim svetom najglobokejšo zahvalo, kterege Te v toliko nevarnih časih najvdanejše častimo kot najslavnejšega nam podeljenega voditelja in najljubšega očeta, — kterege vi-dimo svetiti se ne le v neomadežani čistosti življenja in največem svitu čednosti, ampak tudi v najvišji časti in vzvišenosti apostolj-skega prvaštva, — kterege občudujemo, ker med tolikimi stiskami in tako burnimi viharji dolžnosti najsvetejše službe svojo opravljaš z veselimi obličjem, neprestrašeno vero in blagim duhom, ter trpiš do železja in se vdeležuješ tr-pljenja Kristusovega, — in kterege zaradi tega preslavljamo z najhvaležnejšo pohvalo. Da Ti podamo znamenje te svoje hvaležnosti, posve-timo Ti ponovljeno spoznanje zveličavne edi-nosti in kanonične svoje pokorščine.

Ker je namreč vez edinosti, s ktero so izročene čede združene s škofi, škofje pa z naj-višjim pastirjem, blaženim namestnikom Jezusa Kristusa samega, taka, da po pravici s sv. očeti spoznamo eno in nerazdeljeno škofovstvo, čigar del vsakteri pod skupno odgovornostjo poseduje: naša srca čisto po nobenem drugem poročtvu prave vere in po nobeni drugi potr-ditvi in veljavi škofovskega našega posvečenja ne hrepene, kakor po tisti, ktero nedvomljivo potrjuje, pomnožuje in dovršuje naša najtesneja in vedna zveza s svetim apostolskim sedežem. Hočemo tedaj ne samo pred duhovenstvom in ljudstvom svojim, ampak tudi pred vsem sve-tom najslavesnejši spoznati, da smo v pravi in katoliški veri vtrjeni, ker pričamo, da smo z najtesnejšo vezijo vere in zvestobe zvezani s stolom sv. Petra, od koder se čisti sok ne-spridene glave steka po raznih krajih sveta. Tistega nepopačenega spoznanja čiste vere, kterege se Ti, sv. Oče, najvišji varuh in bran-itelj tega zaklada, držiš in ga učiš, se tudi mi z neoskrunljivo zvestobo držimo, ga potr-dimo in branimo; tiste zavržljive zmote, ki so bile iznajdene, da bi uničile vero in zveličanje in ki se zlasti v naši dobi razširjajo brez sra-možljivosti, tiste zmote, ktere Ti obsojuješ in zametuješ, tudi mi enoglasno s Teboj kot za-vržljive proglasimo, zavržemo in obsodimo.

Ko pa s Teboj delimo zaklad ene in tiste vere in zveličanja, podamo Ti še drug dokaz svojega pobožnega prizadevanja, namreč ob-ljubo spoštovanja, pokorščine in zvestega so-

delovanja, katero Ti dolžujemo kot najvišjemu duhovnu, očetu in pastirju, glavarju in vladarju vesolne cerkve.

Če bi nas že slovesnost Tvoje škofovske petdesetletnice ne vabila, da zopet ponovimo to obljubo, bi nas moral k temu pripraviti in prisiliti vsaj Tvoj zapor, ki je priča zoper Boga in Maziljenca njegovega hrumeče nepokorščine, brezverstva in upora.

Hoteč tedaj obhajati jako pomenljiv dan Tvojega posvečenja spominjamo se hvaležno prav enake nam samim podarjene dobrote in škofovske službe: iz oživiljenja te milosti želimo zajemati pogum in se zaradi tega spominjamo tudi prisege, s katero so se pričeli božji darovi čez nas zlivati.

Zato bomo kakor vselej tako tudi sedaj in zmirom zvesti in pokorni sv. Petru apostelju in sv. Rimski cerkvi ter gospodu našemu Piju IX. in njegovim postavno sledujočim naslednikom. Pomočniki papeštva in kraljestva sv. Petra hočemo biti braneč ju proti vsakemu človeku. Prizadevali si bomo čast, pravice in veljavo sv. Rimske cerkve in najvišjega glavarja ohraniti, braniti, pomnožiti in pospešiti. Pravila sv. očetov, določbe in naredbe, pridržke, podeljevanja, in zapovedi apostolske bomo iz vseh moči spolnovali in si prizadevali, da jih bodo spolnovali tudi drugi.

(Konec sledi.)

Z bojišča.

Ruski generalni štab dela prav pridno priprave za prehod čez Donavo, in ker voda jako hitro upada, se utegne vojna kmalo vzdigniti. Dotlej pa večjih dogodkov ni pričakovati, in vsa pozornost je obrnjena na turške ladije, ktere skušajo s torpedi uničiti.

Med Črnogorci in Turki pa se boji ponavljajo vsaki dan, na jugu pri Spuži in Podgorici, na severju pa pri Krstacu in v soteski Dugi. Krstac so Turki zasedli, Črnogorci pa so se umaknili v Pivo, skoz sotesko Dugo pa Turki ne morejo prodreti in dokler te soteske ne vzemo, je vse drugo prizadevanje zastoj. Tudi na jugu niso nič pridobili, dasi poročajo da vedno dalje deró na črnogorsko zemljo. Ko pridejo na pripraven kraj, jim bodo Črnogorci že pokazali, kaj da znajo. Bitva pri Krstacu je po nekem telegramu iz Kotora trpela 55 ur in Črnogorci so se umaknili v Banjani, veliki stan kneza pa predstavili nazaj v Ostrog.

V Aziji so Rusi med hudim streljanjem posadke rekognoscirali turške predtrdnjave pri Karsu. Turški glavni stan je pri Zevinu ali Devinu in vsak čas pričakuje se glavna bitka. Iz Egipta so se vojaški oddelki Turkom na pomoč odpeljali na 10 parnikih.

Grki v Epiru so se začeli vzdigovati zoper Turke in upor se čedalje bolj razširja. Kakor poroča Reut. off., sklenila je tudi narodna skupščina na otoku Kandiji prijeti za orožje in pričakuje se splošen upor.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 13. junija.

Ogerska kvotna deputacija, ki ima določiti, koliko bodo Madjari plačevali skupnih zneskov, v svojem poročilu nasvetuje za Ogersko 29 odstotkov; ministerstva sta bila nasvetovala dosedanje razmero.

Vnanje države.

Turška zbornica je sklenila 6 milijonov liver vzeti na posodo in sicer po sili od vseh posestnikov, trgovcev in vradnikov. Prostovoljno ji pač nihče nič ne posodi.

Francoski poročnik pri papežu bil je boje na nagloma poklican v Pariz. — Grof Šuvalov je vnanjim vladam izročil neko pismo, ki pa nima nič vznemirjevalnega.

Srbska narodna skupščina, pravijo, se 27. t. m. snide v Kragujevcu. Večina je za vojsko. Knez Milan in z njim vred Ristič, Protić, Lešjanin in Horvatić odidejo jutri v Ploješti k caru ruskemu, kar se je vradno Turčiji naznanilo.

Papež, so avstrijskemu sesarju na čestitko odgovorili z lastnoročnim pismom.

Izvirni dopisi.

Z Hribov litijskega okraja, 10. junija. Silno huda volilna borba nas čaka v našem okraju, ker se nemčurski duh že dalj časa pripravlja na ta velikanski slučaj. Že večkrat so nemčurski agitatorji hodili po naših hribih in ljudem pravili, da ne bo nihče za župana postavljen, kdor ne bo vradnikov volil za deželni zbor. Naše ljudi pa črnijo, da so hudo zapravljali v zadnji šestletni dobi, ter so kmetom celo žugali, da bo moral vsakdo 7 gld. več davka plačevati za norišnico v Ljubljani in še veliko družega. 10. t. m. je eden izmed njih celo v vradnji rekel: Možje, kdor bo volil farja ali pa kakega župana, naj mu vsaki kar zausnico da, ker ti naj se ne volijo, ampak vradniki, ki kaj umejo. Da se je to resnično govorilo, lahko dokažemo s pričami, če bi bilo treba. Pa naše kmečko ljudstvo ni te vere, da bi bili vradniki najboljši zastopniki kmečkega ljudstva. Ni še pozabilo, in tudi ne bo moglo lahko pozabiti, s kako ojstrostjo so se lansko spomlad po eksekucijonu izterjevali davki; dasiravno je bila spomlad jako huda, je vendar romal vojak od hiše do hiše. Nobena prošnja ni bila uslišana. Dolgo dolgo že nobeden okrajni glavar razun sedanjega ni pošiljal vojakov po naših hribih, pa so vendar ljudje davke odrahtovali. Toraj možje, kakor so se Moravčani izrazili, da vsi za enga in eden za vse, tako bodimo tudi mi hribovci v litijem okraju vsi za enega in zmaga bo gotovo naša. Saj moža imamo takega, da se mu smemo vsi brez skrbi zaupati in menim, da je pri nas malo takih, da bi ga ne poznali? Je tudi pri nas nekaj nemškutarskih privržencev, ki pa še toliko nemščine ne umejo, da bi vedeli, kaj se pravi kruh, in ki so še toliko neumni, da vse storé, če jim le kak škric da lepo besedo. Vradniki služijo vladi, in ob enem ne morejo služiti tudi kmetu. Če bi vradniki najbolje skrbeli za ljudstvo, bi nam prav nič ne bilo treba poslancev voliti, ampak vradniki naj bi vse opravili sami. Ker imajo tedaj naši poslanci varovati nas, da nam nihče ne bode delal krivice, volimo take može, ki se bodo v resnici za nas potegovali in naše pravice nevstrašeno branili.

Iz šentviške okolice na Dolenskem, 8. junija. V nedeljo 3. t. m. popoldne se je primerilo, da so se naši domači fantje nekoliko sporekli in stepli, ter nekega tovarša nekoliko opraskali. Ko to naš ranocelnik izve, gre še tisti dan fanta na dom ogledat, in spoznal je sam, da ni nobene nevarnosti, in da je bil fant le nekoliko vinjen. Vendar pa je reč naznanil okrajnemu zdravniku, in v pondeljek 4. t. m. prišla je k nam komisija. Če pomislimo, da je fant, ki je bil le nekoliko po glavi opraskan, še tisti večer s svojimi tovarši hodil po vaseh ter veselo ukal in prepeval, moramo pač reči: čemu to? Glede na to pa, da taka komisija pri nas stane 60 do 90 gld., ki se morajo iz občinske blagajnice plačevati, vprašamo tiste nemškutarske

agitatorje, ki so nam prigovarjali, da naj volimo nemčurske poslance, ki nam bodo davek zmanjšali: Se li davek na ta način zmanjšuje, da se občinski blagajnici napravi 60 do 90 gld. nepotrebnih stroškov?

Sicer naj Vam pa še naznanim, da naši župani, katerih je 24, nameravajo vložiti prošnjo, da bi se v Višnjigori nastavl c. kr. okr. zdravnik. Ker smo glede zdravstvenih razmer po deželi še jako na slabem, se za trdno nadejamo, da se bode prošnja županov naših uslišala. Če dobimo dobrega zdravnika, kakor pričakujemo, se ga bodo ljudje iz vse šentvidske okolice poprijeli, protivniki naroda našega pa bodo potem kmalo videli in čutili, kedo da pri nas zdržuje zdravnike, ali nemškutarji ali Slovenci?

Pristavek vredništva: Slišimo, da šentvidski ranocelnik imenuje svojo lastnino eno najlepših posestev v Št. Vidu. Bi li ne hotel povedati, koliko delov za nakup tega posestva si je pridobil od Slovencev in koliko od Nemcev? Kakor mi sodimo, imel je med 100 bolniki komaj enega Nemca. Pamet in previdnost pa morata slehernega učiti, kako naj z ljudmi ravna. Tudi skušnja uči, da se časi spreminjajo, nemška prislovica pa pravi: Wer Wind säet, wird Sturm ärndten (iz sape nastane vihar).

Iz Št. Jerneja, 4. junija. Strmeli smo, da nam je zastala skoraj sapa bravši v „Vaterland-u“ od 2. t. m. telegram, da je bila namerovana razsvetljava ljubljanskega mesta na čast Piju IX. vradno zabranjena in prepovedana. Tukaj pa smo čisto priprosto in z mirno vestjo, ki nam v tem ni očitala najmanjše pregrehe niti zoper božje niti zoper ktere koli državne postave, v soboto zvečer veseli ogledovali razsvetljava že samega po sebi prijetnega Št. Jerneja, ki je razsvitljen imel podobo malega mesta. Komaj je v soboto ob 8. uri na večer strel možnarjev in ubrano zvonjenje jelo naznanjati pomen napovedane slovesnosti prihodnjega dne, kar se na mah vsa okna jamejo svetiti v različnih barvah. Visoko gori v stolpu cerkvenem kakor na posameznih hišah vrtili so se prozorni, mnogobarvni baloni in brati je bilo dokaj primernih napisov kakor: Poglavarju kršanstva; slava Piju; Bog ga nam ohrani; živeli sv. Oče! itd. Novejša podoba sv. Očeta bila je na ogled izpostavljena nad velikem cerkvenem vhodom in druga bila je v cerkvi s primernim napisom: „Bog daj zmago sv. cerkvi“, da si jih je vsakdo lahko ogledal in vedel, komu da velja slovesnost. Skor čisto nenadna, nikakor ne komandirana razsvetljava privabila je na ulico polno domačega prebivalstva in iz bližnjih vasi občudovat izvanredni prizor; radostno in veselega obraza hodi gori in dol, ter se ne more nagledati in ne ve, komu bi dala več pohvalo, ker so celo na stebrih ob cesti za ograjo zidanih gorele sveče! Vrle pevke domače in nekaj slučajno navzočih pevcev zapeli so na trgu papeževo himno in venec družih pesmi. Po vaseh na ravnem in po hribih so streljali in žgali velike kresove, kakoršnih je bilo viditi in šteti gotovo nad sto. Celó visoko na Gorjancih, kjer je stala nekaj cerkev sv. Nikolaja, ktera se bo neki na splošno željo zopet zidala, in na daljnem Kumu so pričale goreče gromade, da je živelj prebivalcev Krajske še nepokvarjen, veren in da ima še srce za svete resnice in za njihne oznanovalce, pred vsem za prvaka Pija, kteremu je veljala ta slovesnost. Javno tedaj smemo izreči v obče poštenim in dobrim faranom: Čast Šentjernejem!

Iz Italijanskega, 7. junija. Rim zapustivši, ne morem si kaj, da ne bi še pisal nekaj vrstic. Pred 3. junijem je bilo sim ter tje slišati, da utegnejo omenjeni dan priti sv. Oče v baziliko sv. Petra, da bi bla goslovili vso trumo romarjev in vseh družih zvestih otrok. Bila je 3. junija sicer tudi v cerkvi sv. Petra kakor povsod drugod služba Božja v ta namen, pa sv. Oče se niso prikazali očitno in obhajali so svojo petdesetletnico sami prav na tihem in kazali tako svetu, da so „in vinculis“. Kakor sedaj ni brez pomena, da so bili pred petdesetimi leti v cerkvi sv. Petra v verigah za škofa posvečeni, tako tudi zdaj ni brez pomena, da se njih petdesetletnica v ravno tisti cerkvi obhaja. Kdor koli je bil tedaj prišel 3. junija k svetemu Petru, in je ondi zvedil, da svetega Očeta ne bo, je hitel, kar mogoče k cerkvi sv. Petra v verigah. Toda, ko pride tje, ni bilo mogoče več naprej, ker pridniši in bolj podučeni so si bili prilastili že poprej vso cerkev in ves veliki prostor pred cerkvijo. Bilo je zbranih vernikov, kakor se mi je pripovedovalo nad 100.000, ker prihiteli so bili romarji posebno na omenjeni dan od vseh krajev. Pontifikalno mašo je imel kardinal Simeoni, kteremu je služilo veliko število drugih kardinalov, nadškofov, škofov in premnogi duhovni. Poseben vtisek name je naredila cerkev; zakaj vsa okna so bila popolnoma zagrnjena, cerkev znotraj z rudečim škrlatom in zlatimi portami skorej popolnoma prevlečena in razsvetljena je bila po žaru neštevilnih sveč. Na obeh straneh cerkve je viselo namreč več ko 100 lustrov, na vsakem stebri so bili večročni svečniki in zraven tega gorele so še vse druge luči na vseh altarijih. Nad velikimi vratmi zunaj cerkve pa je bila podoba, ki je kazala posvečevanje Pija IX. v škofa pred 50. leti s podpisom:

Deo Servatori,
quod

Pius IX Pont. Max.

Quinquagesimo Esseunte Anno,
ex quo Episcopus Heic Consecratus Est
Salvus Sospes in Ecclesia Imperat,
Laudes immortales et Gratiae
Ut idem Pater. Pastor, Princeps insuperabilis
Catholici nominis Triumphum perficiat
Ad s. Petri. Apost. Laureata vincula
Urbis et Orbis supplicatio.]

Danes sem se peljal z neko imenitno družbo iz Minsterja. Ta mi je pripovedovala, da so bili Nemci najpoprej po posameznih škofijah ločeni, sprejeti od svojih višjih dušnih pastirjev, ki so zdaj pregnani od Bismarka, kterega je sv. Oče menda Atili primerjal. Ne eno oko ni ostalo suho, ampak vsi so se jokali veselja in ginljivosti, ko so zopet slišali svoje škofo, namreč, škofa iz Paderborna, Minsterja, Eihstädta, Regensburga, Mainza in Kolonija, in jih slišali v pregnanstvu. Prav ginljivo pa je moralo biti, ko vsa truma okoli 1000 oseb, ki je bila zbrana v veliki dvorani, zapoje zahvalno pesem.

Vprašam, ali vse to ne opominja, da živijo verni in stanoviti kristjani zopet v časih prvih kristjanov? Toda le srčnost! „Per crucem ad lucem“ in zmaga bode gotovo.

Vsa ta vnema vernikov za sveto cerkev, kakor upam, tudi pri Lahih ne bode ostala brez dušne koristi. Kakor sem se namreč prepričal po mestih, v kterih sem se mudil, ne so-deč deželanov, s kterimi nisem imel kaj opraviti, so mestjani precej mrzli za versko reč. Da bi tudi ti gorečniši postali, naj jim služi v zgled vnema romarjev, ki so storili tako dolge popotovanja in se obnašali v večnem mestu v resnici

kristjanom dostojno. Kolikor se zdaj vidi, je framazone res tudi že sram, ker se sami niso mogli bolj blamirati, kakor se je zgodilo. Lah praznujejo vsako leto prvo nedeljo meseca rožnika začetek svoje vstave in sicer Piemontezii 30. in Lah sploh 7. letno praznovanje. Napenjali so se letos, kar najbolj mogoče, da bi to slovesno naredili, ali kakor so premišljevali, jim ni bilo po godu. Menili so, ako razsvetlimo mesto, se ne bo vedelo, ali velja papežu ali kralju, in skoraj da bo vsak rekel, da velja papežu, in isto tako je v družih rečeh. Zarad tega je zadnjič vlada sklenila, da ne bo razsvetljave, da se ne bo streljalo, ampak da bodo le kralju svoje voščila izrekli in da bodo vojaške godbe na očitnih krajih igrale. Laški liberalni listi zdaj sami pišejo, da mora liberalce sram biti, nasproti pa potrjujejo, da papeževa petdesetletnica je bila veličastna!

Domače novice.

V Ljubljani 14. junija.

(Zadnji „Slovenec“) od 12. t. m. je bil konfisciran zarad dopisa „iz trebanskega volilnega okraja“. Napravili smo bili drug popravljen natis.

(Trojne lavretanske litanije.) Te litanije je vravnal in čveteroglasno postavil čast. P. Angelik Hribar. Založil pa jih je frančiškanski samostan in tiskala Klein in Kovač. Pri prvih je harmonizirani koral iz „Processionale Rom.“ Druge so star slovenski in tretje latinski napjev, postavljen čveteroglasno. Prve bode danes ob 6. popoldne v frančiškanski cerkvi pel ondotni kor. Dobivajo se pri g. Gerberju pa tudi v frančiškanskem samostanu. Cena jim je 15 kr.

(Na vošilni adresi), ktero je katoliška družba kranjska izročila sv. Očetu, bilo je, kakor se nam piše, 45.000 osebnih podpisov, takih pa, ki so jih podpisali župniki in župani v imenu župnij in srenj gotovo čez 70.000, iz nekterih okrajev, kakor iz Trebanjskega, Leskovskega in drugih, kterih ni moč vseh naštetih, bilo jih je posebno veliko. Zastopani so bili s podpisi vsi stanovi, od bornega kmetovalca, do največjih posestnikov in grajščakov, baronov grofov in knezov, kar najbolj priča, da se katoliška družba sklenivši adresno ni lotila praznega dela, ampak da je z nabiranjem podpisov vstregla katoliškim Slovencem. Če bi bilo šlo po volji nekterih, bi sv. Oče papež o svoji redki slovesnosti na bili prejeli ne enega vošila. Včasih je preveliko modrovanje — nespamet.

(K smrti na vislicah) obsojena je bila 11. t. m. od porotne sodnje cigararica H. Povše, ki je bila pred nekimi tedni svoje okoli leta staro dete pri črnuškem mostu vrgla v Savo, kakor smo o svojem času poročali.

(Nesreča.) Neki šolarček sunil je 12. t. m. nekega tovarša pri šentjakobskem mostu menda iz otročje norčavosti tako nesrečno, da je padel čez ograjo na kamniti tlak ob Ljubljani in si razbil glavo ter zlomil tudi roko. Umrl sicer ni, vendar je rana jako nevarna.

(Volilen oklic naših nemškutarjev), kterega smo že prereševali o današnjem vvodnem članku, med drugimi budalostmi tudi pravi, da duhovniki so lahko pritrdili zidanju nove norišnice, „ker duhovniki davka ne plačujejo“. To najbolj priča, kako zloben in sleparski je omenjeni oklic. Duhovniki ne plačujejo le od posestev svojih in cerkvenih navadnih zemljišnih in hišnih davkov, ampak tudi dohodninski davek, in razun tega še tako imenovano „Aequivalentgebühr“ in davek za verski zaklad, ki je pri večjih farah jako velik. Teh poslednjih davkov drugi

ljudje nimajo, in vendar nemčurski oklic trdi, da duhovniki davkov ne plačujejo.

(Č. g. Josip Jaklič), kaplan v Trebnjem, dobil je faro Stari log (Altack) na Kočevskem. (Čitalnična restavracija) bila je v ponedeljek zvečer slovesno odprta. Sodelovala je vojaška godba. Občinstva je bilo veliko in vse hvali izvrstno pijačo in okusno jedilo. Prijazni gospodar in gospodinja sta si prizadevala potreči vsem najbolje, pa neki natakarski „strik“ naredil je nekaj zmešjav pri postrežbi, kterim bode g. gostilničar v prihodnje že vedel v okom priti.

— Imenovanje. G. Urbas, profesor v Trstu, in g. Križnič, učitelj na učiteljski pripravnici v Kopru sta imenovana za okrajna šolska nadzornika, in sicer prvi za koperski okraj, drugi pa za Pazin in Pulj

Umrli so:

Od 1. do 6. junija: Fr. Pogačar, mestni sluga 77 l., za pljučnico. Jozefa Brgles, kajž. o. 4 m., za hujšanjem. Marka Gusl, davkar v pokoji 72 l., za vtriplj pluč. Fr. Küstner, gost. s. 26 l., Johana Berzin, pek. h., 16 l., Marija Jančar, cigararica 26 l., vsi za jetiko. Jera Vidmar, tesar. v. 75 l., Jernej Ogrinc, gostič, oba za vtriplj. pluč. Janez Malič, čevlja. o. 6 l., za bramorko. Antonija Morjan, kondukt. h. 11 l., za jetiko. Ludvik Jeglič, miz. o. 10 m., za vodeno glavo. Franca Keber, ključ. h. 12 l., za davico. Roza Benda, vrad. o. 10 m., za vodeno glavo. Maria Vertač, kuharica 30 l., za vročinsko boleznijo. Teodor Bric, sodnikov sin, 9 l., za vtriplj. srca. Artur Schaffer, denar. ofic. s. 14 1/2 l., za šušico. Pavl Čalk, tekalec 46 l., za jetiko. Terezija Marinko, želez. del. o. 19 l., za davico. Katarina Reven, del. 53 l., za bramorko. Maria Uršič, gostinj 50 l., za oslabljenjem.

Telegrafične denarne cene 13. junija.

Papirna renta 60.85 — Srebrna renta 66.30 — Zlata renta 72.50. — 1860letno državno posojilo 111.50 Bankine akcije 780 — Kreditne akcije 142.30 — London 125.75 — Srebro 111.75. — Ces. kr. cekini 5.98 — 20-frankov 10.07.

Denarstvene cene. 12. junija.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	61.35	61.55
5% renta v srebru	60.46	66.60
4% renta v zlatu (davka prosta)	76.90	73.10
Srečke (lozi) 1854. l.	108.75	109.25
„ „ 1860. l. celi.	111.75	112.—
„ „ 1860. l. petinke	120.—	121.—
Premijski listi 1864. l.	132.—	131.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	97.—	98.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—
Ogerske po 5%	73.25	74.—
Hrvaške in slavonske po 5%	85.—	87.—
Sedmograške po 5%	72.—	72.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	780.—	782.—
Unionske banke	46.25	46.50
Kreditne akcije	143.70	143.90
Nižoavstr. eskomptne družbe	645.—	655.—
Anglo-avstr. banke	69.50	70.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	162.70	163.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	119.—	121.—
„ 50 „ „ „	60.—	61.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	30.50	31.—
Salmove „ 40 „ „ „	38.—	39.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	29.—	28.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.50	30.50
St. Genois „ 40 „ „ „	26.50	27.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	25.—	25.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	23.25	23.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.96	5.98
Napoleonsd'or	10.03	10.31
Srebro	111.50	111.70

Službe išče

dobro izurjen občinski tajnik, ki tako službo že več let opravlja. Zmožen je slovenskega in semškega jezika; skaže se lahko z dobrimi spričali.

Piše naj se mu z napisom **J. P.** na Mirni. Post Neudeg. (2)